

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Septem Illustrium Virorum Poemata

Amstelodami, 1672

Virginii Caesarini Romani, olim Urbani VIII. Pont. Opt. Max. Cubiculo
Praefecti, Epinicion in Victoriam Bohemicam Sereniss. D. Maximiliani
Boiorum Ducis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11215

VIRGINII CÆSARINI

R O M A N I,

olim URBANI VIII. Pont. Opt. Max.
Cubiculo Præfecti,

E P I N I C I O N

in Victoriâ Bohemicâ Sereniss. D. Maximilianæ Boiarum Ducis.

TRistitiam, trepidosque metus, curasque protervis
 Tradam Carpathium per mare ferre Notis.
 Omnia læta cano: pleno nunc ore sonandum:
 Aurea quid cessas mi dare pleetra puer?
 Non referam molles luctus, privata silebo.
 Damna: queri nobis publica causa vetat.
 Surge anime, & defueta diu fer gaudia mente:
 Surge anime, atque aliam disce movere chelyn.
 Sacra canit vinctus Peneide fronde capillos
 Vates: quisquis ades, dic bona verba sacris.
 Urantur Syriæ merces, Nabathæaque tura:
 Puniceas oleant lucida templa rosas.
 Ultra profanatas adfitis Numina sedes,
 Impleat & vester nunc mea lina favor.
 Sunt aliquid Superi: Romanis regnat in aris
 Relligio, veteres quam coluistis avi.
 Non defunt lentas ultricia fulmina in iras,
 Judicat & tandem crimina poena sequax.

Ec 4

Fœda

Fœda Palatinum regnis dare terga Bohemis
 Vidimus, & nostrâ parta tropæa manu.
 Fracta cruentatum voluntur sceptrâ per Albim:
 Funereo Hercynius sanguine tabet ager.
 Vincula Praga manu gestat, quâ tela gerebat,
 Et malè decussos accipit ore lupos.
 Quis Superûm, Musæ, nostros ad bella maniplos,
 Dicite, quæ juvit Cæsaris arma manus?
 Utraque finitimis legio confederat arvis,
 Cernebantque avidi mutua castra duces.
 Hinc Rhenanus agit Slavos, Moravosque rebelles,
 Et ferus in pugnam Slesia signa rapit.
 Fœda Superstitio, sacris infensa Latinis,
 Tincta Acherontæo spicula felle tenet;
 Et Vaticano ante alios incendia templo
 Calvinus minitans, impia tela rotat.
 Hinc armis nitet Augusto devota juvenus,
 Ardet & æratâ cuspide Boia cohors.
 Unâ ingens Hispana phalanx certamina poscit,
 Justaque Parthenopes miles in arma ruit.
 Arduus & campo sese Buquoïus infert,
 Magnanimosque docet spernere fata viros.
 Aptant se pugnae Tyrreni Principis alæ;
 Hostem jamque prior, quàm manus, ira ferit.
 Sic steterant acies: necdum dare carmine belli
 Clarisonæ audebant signa cruenta tubæ.
 Aëre se mittens rutilus cùm nubibus actus,
 Liquit Adalbertus cærulea templa poli.
 Et Bavarum stetit ante Ducem: tum stella nitenti
 Per nubes secuit crine refixa viam.
 Non illè attulerat chlamydem, tunicasque crepantes
 Textilibus ventis, carbasesque sinus:

Non

Non pastorali firmans vestigia virgâ,
 Aut venit mitrâ tempora vinctâ gerens:
 Qualem Divorum cumulantem altaria donis,
 Jam vidit melior Praga operata Deo.
 Norica sed forti crispans hastilia dextrâ,
 Totus & ardenti clausus ab ære nitet.
 Aureus umbo iras, furias, clademque vomebat:
 Nutabat cristâ verficoloris caput.
 Mox ait: O fidei Princeps defensor avitæ,
 Maxmiliane, tuis gloria major avis;
 Perge, age, tempus adest, via nunc rumpenda per agmen:
 Disjice, me, trepidos, omina dante, duces.
 Sat regnare datum sceleri, jam fraudis abundè est:
 Nunc admittâ truci crimina morte luant.
 Tu cæli vindex: tibi victima corruet hostis,
 Planget & adversam sanguinolentus humum.
 Non te, quòd densis horrescunt agmina signis,
 Terreat: has acies Numina magna premunt.
 Divorum violata animo simulacra revolve,
 Et temerata truci fana vetusta manu.
 Vestales subeant aditus, & milite, castus
 Quæ colit, audaci, claustra refracta, pudor.
 Illa est, illa ferox leto sternenda juvenus,
 Divorum è tumulis quæ ruit ossa sacris.
 Quique dedit cineres nostros ludibria ventis,
 Det lacer impastis ossa inhumata feris.
 Quòd causâ vincis, vinctes & viribus hostes:
 Stabunt pro castris jusque piumque tuis.
 O quantos hodiè confusæ cædis acervos
 Aspicias! dextrâ funera quanta dabis!
 Eventura cano belli non futilis augur:
 Mentiri haud Superùm nuntia lingua potest.

E e 5

Ecce

Ecce tuas volitat circùm Victoria turmas,
 Lectaque Idumæis fert tibi ferta jugis.
 Dixit, & intorsit furialis robora teli,
 Horret quâ denso crebrior hoste globus.
 Proxima Boiugenæ regis volat hasta per auras:
 Cætera ductorem turba imitata ruit.
 Exhortantur equos, laxisque feruntur habenis:
 Quadrupedum occurrunt pectora pectoribus.
 Fulmineum explodunt nitrosa tonitrua plumbum,
 Sulphureasque volat Mors comitata pilas.
 Dant sonitum colles, refugitque exterritus amnis:
 Æther dissultat, concutiturque solum.
 At Dux fatifero Boiorum dimicat ense:
 Quâ ruit, horrescunt obvia corda metu.
 Latum limitem agit peditemque equitemque metendo,
 Versaque vulnifico fulmine terga ferit.
 Indica sic frendens furit inter ovilia tigris:
 Per Libycas equitans sic ruit Auster aquas,
 Sic flamma arentes victrix populatur aristas:
 Diluviem meditans sic tumet Ister agris.
 Tum verò exoritur clades horrenda cadentium,
 Strataque in infirmi corpora cæde natant.
 Pars ruere in fatum, pugnaci & pectore mortem
 Accipere: incertæ pars dare terga fugæ.
 Hi fluvium petere, & rapidis se credere lymphis;
 Brachia sed vincit vulnere tarda labor.
 Jam terror miseros nigris amplectitur alis,
 Et quatit insolitus pectora pulsa timor.
 Jam reboant gemitus morientium, pallida fuso
 Exultatque virum sanguine Tisiphone.
 Undique sanguineæ strages, & plurima mortis
 Versatur facies: inficit arva cruor.

Vicit Relligio tandem, fufæque catervæ
 Sunt viſæ ad noſtros projicere arma pedes.
 Tu quoque, Rex, ſtares miſerandus truncus in arvis,
 Nî leto profugum ſurripuiſſet equus.
 Ecce petis Moravas, latebroſa cubilia, ſilvas,
 Nec, quæ circumſtent aſpera fata, vides.
 Quò ruis, ô demens? noſtris accede triumphis:
 Cæſareum fatiùs ſpontè ſubire jugum.
 Jam tibi prædico exilium, longosque labores,
 Pauperiem, & nullos per tua regna lares.
 Finibus extorris, Rhenique expulſus ab amne,
 Quàm malleſ, dices, hac cecidiſſe die!
 O ubi nunc foceri auxilium, claſſesque Batavæ!
 Fugiſti: languet ſpiritus ille tuus.
 Voverat ille (nefas) ſeſe Capitolia ferro
 Excifurum olim, Romulidùmque decus:
 Ebrius & patrio celebrans convivia Baccho,
 Sacrarat telis Itala regna ſuis.
 At Superi oderunt ventofæ prælia linguæ:
 Imminet in tumidos Numinis ira duces.
 Montibus Æmoniis celſos imponite montes,
 Monti parque Mimas, Oromedonque ruant.
 Ægæon validus centeno fulguret enſe,
 Porphyrionque fremat, centimanuſque Gyas.
 Fulmine dejecti Stygias trudentur ad undas:
 Invenient Siculis flammea buſta jugis.
 Pura triumphatum Pietas aſcendit Olympum,
 Et parent humili fidera capta prece.
 Hinc Tibi victori, plauſu fremituque ſecundo;
 Feſſa malis referat mœnia Praga triiceps,
 Tu ſancis leges, inimicaque fædera rumpis,
 Dux acie, & juſto Dux metuende foro.

Bella

Bella gemunt, fractamque fidem, te iudice, fontes:
 Fallaces cohibent vincula athena viros.
 Licetorem metuunt ausi spreuisse phalanges:
 Armorum peragit stricta securis opus.
 Miles Iö ingeminat præcinctus tempora lauro:
 Acer Iö ingenti voce triumphæ canit.
 Ante tuos currus fracto Moldavia cornu
 Decolor incedit sanguine tincta suo.
 Fertur summisso, tristisque Bohemia vultu,
 Quas nutrit, passis pulverulenta comis,
 Numina redduntur templis, altaribus ignes,
 Numinibus cultus, turea grana focis.
 Primus & ante aras Princeps inducit honores,
 Hostilesque aptat postibus exuvias,
 Arma fugacis equi, servantia signa cruorem,
 Et de languenti spicula lapsa manu.
 Ingentes pendent hastæ, infelicia tela,
 Et frustrata suos scuta cruenta duces.
 Sacra redux celebrat Romanâ in veste Sacerdos,
 Edit & arcano verba timenda sono.
 Dein animata Deo delibat munera mensæ,
 Et, memorans Christi funera corde, litat.
 Monstra fremunt Erebi, Cocytia regna resultant:
 Horrendum Hulfitus sibilat ore draco.
 Magnus Cælicolûm plaudens tibi Carolus aulâ,
 Hæc secum tacito in pectore versat avus:
 O verè eductam Francorum è stemmate prolem!
 Prælia sunt testes sanguinis ista mei.
 Prosequitur plausu stellantis regia cæli,
 Gaudet & Aligerûm templa per alta chorus.
 Quare age præceptis pubes imbuta Latinis,
 Ritè operata Deo munera mente refer.

Grates Cœlitibus, quorum immortalibus armis
 Debetur pulcro parta labore falus.
 Ferdinande, tuo victor letare triumpho :
 Gaude Cæsareis fascibus aucta domus.
 Victa sub Augustis rediit provincia virgis,
 Externumque jugum se coluisse dolet.
 En tua fidereæ veniunt ad classica turmæ :
 En tua Cælicolûm prosperat arma Pater.
 Non tibi dat metas rerum, non tempora Cælum ;
 Terrarum imperium sed sine fine dedit.
 O benè culta pio Cælestia Sacra Rodulpho !
 Qualia creverunt omne regna tuo !
 Exoriens, moriensque tuas Sol aspicit undas :
 Auster, & Arctoï te colit ora soli.
 Concinit Austriacos Siren Tyrrhena triumphos,
 Et plaudit faustâ, cùm tonat, Ætna face.
 Belgica concreto per stagna rigentia tergo
 Arma, & plaustra tuus stridula miles agit.
 Feta tuis sceptris alios Sors parturit Orbes,
 Transque fluentifonum regna dat Oceanum.
 Peruvios tua jura domant, & Mexicon ingens,
 Teque Thyestæâ Brasili pasta dape.
 India quin aurum, captivaque cinnama mittit,
 Memnonii baccas & tibi dona freti.
 Gangaridûm Hispanæ sunt hospita litora puppi,
 Servit & Eöæ fertilis ora Goæ.
 Gaude Relligio, soboles dilecta Tonanti :
 Ire per Æthiopas ad tua templa licet.
 Auroræ tellus veneranda oracula poscit :
 Sacra niger patrio ture procurat Arabs.
 Occiduis Phlegethon longè detruditur aris,
 Patagonum luci præmonuere fugam.

Qua

Quà tenet imperium, Romanos Auftria mores
 Edocet, & victos ad pia sacra vocat.
 Tu cælo populos, Superi tibi regna rependunt;
 Nec magis es ferro, quàm pietate potens.
 Hæc ego magna canam Vates tua signa sequendo:
 Gloria det vires, carmine magnus ero.

A D

G R E G O R I U M X V .
 P O N T . M A X .

Bellicos Italia tumultus pacantem.

Projice tela manu bello furiosa juvenus:
 Linquite Cænonanùm Martia castra duces.
 Cornipedisque leves cesset glomerare recurfus,
 Lugubri galeæ luce timendus eques.
 Romanus vetat arma Pater, Martemque relêgat,
 Sanguineamque fitim trans pia regna fugat.
 Compescant litui, compescant classica murmur:
 Cantentur pacis sola tropæa tubâ.
 Devocat è cælo, felicia munera, pacem,
 Qui reserat cæli limina athena Pater.
 Ausonias solvi decernit in otia gentes:
 Itala pallenti liberat arva metu.
 Drusorum manes, Augusti nominis umbræ,
 Gaudete: hæc vestri est pompa laboris opus.
 En iterùm reduces Capitolia ad alta triumphî;
 Nec tamen hic ullo est sanguine partus honos.

Alpi-